

erindre, idet jeg dog indrømmer, at, efter det hele Lønningsystem, som gaaer igennem Lovudkastet, vilde en Affattelse i den antydede Retning maaffee være forbunden med særlige Banfæligheder; men det er jo heller ikke afgjort, at man vil holde fast paa det System, som her er opstillet.

Man har her talt om, at man ved at stemme for dette Lovudkast vilde forøge Antallet af dem, som bleve berettigede til Embeder, og den ærede Rigsdagsmand, som udtalte dette (Westenholz), har sammenstillet de lærde Skoler med Landcadetacademiet, men der er i denne Henseende en væsentlig Forskiel; thi de, som demitteres fra Landcadetacademiet, ere under nærværende Forhold med det Samme berettigede til at faae Løge, men det er ikke Tilfældet med dem, som demitteres fra de lærde Skoler; de ere ikke berettigede til at faae een eneste Skilling, fordi de ere demitterede fra disse Skoler; der er aldeles ingen Forpligtelse for Staten til at forsørge dem, der have underkastet sig Afgangsprøverne ved de lærde Skoler, ja, ikke engang til at forsørge dem, der have underkastet sig Embedsexamen. Det er ikke en Berettigelse til et Embede, men det er kun en Afgang, som derved erhverves til visse Embeder.

Det hele Spørgsmaal om Underviisningen forekommer det mig ikke rigtigt at optage her, hvor der kun er Tale om, at Lærerne skulle have nogle hundrede Rigsdaler i Tillæg; thi det Spørgsmaal som man derved inddrager i Forhandlingen, er langt større end det, der omhandles i selve Loven. Man har ved denne Leilighed ogsaa berørt den Forbindelse, hvori denne Lov skulde staae med Almueskolen, og man har omtalt de Forbedringer i Almuelærernes Løn, som i saa mange Henseender kunde være ønskelig. Men vi maae jo ikke overse, at de lærde Skoler og Almueskolerne, med Hensyn til deres Læreres Lønning, hvile paa et aldeles forskjelligt Grundlag; Almueskolerne hvile i saa Henseende paa det communale Grundlag, hvorimod de lærde Skoler hvile paa Statens Grundlag. Som af Underviisningsministeren allerede bemærket, hengaaer der desuden sjelden nogen Dag, og i alt Fald for at tale uden Dødrivelse, sjæl-

den nogen Age, uden at der hist og her indtræder Forbedringer, saa i den og saa i den Almueskolelærers Kaaer, rigtignok ofte mod den nærmest vedkommende Communes Dnsse, men efter at være tilraadet af Amtsraadet. Men, uagtet Almueskolelærernes Lønning, saaledes hviler paa et communalt Grundlag, skal jeg dog villigt indrømme, at der fra Statens Side vil kunne gøres Noget for at forbedre den. Forøvrigt har man peget hen til, hvad jeg maa finde meget farligt, nemlig at Præstekaldene skulle bruges til at forbedre Skolelærernes Løn. Det er for mig som Geistlig naturligviis aldeles ikke tiltalende, og jeg troer desuden, at man gjør sig altfor høie Forestillinger om de Intrader, der oppebæres af Geistligheden. I et enkelt Aar, naar Priserne ere sædeles høie, kunne de vistnok være temmelig betydelige, og, at det ogsaa i det Hele er Tilfældet med enkelte Embeder, vil jeg indrømme; men, da man har omtalt denne Sag idag, maa jeg dog strax her gjøre opmærksom paa, at naar man tager den hele Lønning til Geistligheden, smaa og store Embeder, og seer hen til de betydelige Byrder, som igiennem Enkepensioner udredes af Geistligheden, deels som ordinaire og deels som extraordinaire, fremdeles tager Hensyn til de Byrder, som paahvile den giennem Bygningsgjældens Forrentning og Afdrag, saa troer jeg, at man, naar man undersøger dette nøie, vil finde, at den hele Sum, som medgaaer til Geistlighedens Lønning, ikke er for stor i Forhold til de Embedsmænds Løn, med hvem deres Stilling maa sammenlignes. Jeg har for nogle Aar siden anstillet en saadan Undersøgelse, og jeg kunde ikke finde, at Geistlighedens Stilling var saaledes, at man deraf kunde flabe en indholdsrig Kilde til at forbedre Skolelærernes Løn. Ved denne første Behandling, hvor jo meget forskjellige Spørgsmaal kunne komme frem, er ogsaa blevet omtalt den hele Maade, hvorpaa Skolerne giennem Skolepengene stille sig til de Skoleføgende, men i den Henseende er det ikke aldeles nøiagtigt, hvad min ærede Nabo (Bloug) bemærkede om Forholdet mellem Betalingen ved de lærde Skoler i Almindelighed og Institutterne i Kjøbenhavn; thi han burde have sammenlignet Be-